

ד"ר יולי נודלמן על יבטושנקו

קרון המופיע בשפה הרוסית, ברבר הפואמה האחרונה שלו, שבה הוא משווה את טבח הארמנים בידי האזרבייג'אנים בכרית-המועצות עם הריגת ילדים בעזה בידי חיילים ישראלים, ואם יש לראות בכך המשך הקו האנטי-ישראלי של שילטונות ברית-המועצות, השיב יבטושנקו — "זה סימבולי. אני מגנה את אותם המעשים גם בכלפאסט, וגם נסעתי לצפון ויאטנאם כדי להביע את מחאתי נגד מעשיהם של האמריקאים".

עכשיו שאלתי אותו אם הוא מודה עם כל מעשיה של המפלגה הקומוניסטית בכרית-המועצות וציטטתי כי אזוני את שירו הנקרא "פינקס של חברה-המפלגה".

איושהו ימשחק? דברי הכעיסו מאוד את האורח הנכבד והוא גם נוף בי על שאלתי — ושוב הרגשתי כאילו אני בישיבה שם ולא פה. (אני מכיר עיתונאים הנשלחים במיוחד כדי לחיבל בהופעותי; אמר לעברי.) לעצם העניין, השיב המשורר בהכרזות שאינן משתמעות לשתי פנים. אני נולדתי במישפחה של בולשביקים ולא אוולד מחדש. גם לא הייתי רוצה בזאת... אני איש הנאמן לסוציאליזם ולא אשנה את דעותי... אני נאמן לתורת לנין... אני לא מתחרט שהייתי מזכיר בקומסור מול... כך במשך הערב, בגאוה רבה ואף בתוקפנות.

אצלי ואצל רבים אחרים, שחיו הרבה שנים תחת השילטון הסובייטי, נוצרה הרגשה שאנו נמצאים באולם-ישיבות של קומסומול (אירגון הנוער הקומוניסטית, ומזכיר הקומסומול יבגני יבטושנקו מרגיש את עצמו כמי שנותן הוראות לפי הטון שנקבע עליידי מד-כירה-המפלגה היושב לידו.

עד סוף מסיבת-העיתונאים העגומה הזאת לא יכולנו להשתחרר מהרגשה זו והיא אף התחזקה בעיקבות הרכבים שאמר יבגני יבטושנקו על עצמו ונעתי-מתהיכור שנקט בה.

נודלמן (מימין) עם יבטושנקו מסיבת-עיתונאים או ישיבת-סיפלה

● פוגרום הארמנים והריגת הילדים בעזה — בשבילי אותו הדבר

כ אשר שאלה את יבטושנקו העיר תונאית נלי גוטין מן השבועון

דיקטטורה ואני אמשך כאנגלית? והיה רושם שהוא מסתכל לכיוון של "פרטאי גנוסה" (חברה-המפלגה המס' גיה) שמואל צמח, כדי לוודא שהוא מרוצה. ושמואל צמח באמת תמך כסיי-רובו של המשורר להשיב כרוסית.

וא הגיע ארצה כיום השישי האחרון בצהריים וכינס מסיבת-עיתונאים במלון הילטון ב' כערב, קרוב לשעה שבה נחת מטוס עם מי שמכונים שורדים מברית-המועצות שברשותם שני מיליון רובל בשקיות.

משורר החצר האדומה

הפינקס הזה כל הזמן. מעל הלב. על כך השיב המשורר שאף כי היום אינו חבר רישמי של המפלגה, הוא נר-תר נאמן לאיריאליים שלה. לכן גם הקיריש אחת מהפואמות שלו ל-40 שנות הקומסומול.

אני לא פוליטיקאי, ביקש לשכנע אותנו, מדוע אתם הישראלים שואלים אותי כל הזמן על פוליטיקה? אתם יותר מדי אוהבים פוליטיקה, תפסיקו להתעניין כל כך בפוליטיקה? כל אותו זמן ניצענע באצבעו שעליה טבעת-זהב ענקית משובצת יהלומים (או זוכוכית?). אני משורר ולא פוליטיקאי, הדגיש מיספר פעמים במשך מסיבת-העיתונאים.

אין כזה שום רמז, אך ייתכן שיש כאן בכל זאת איוושהי סימליות. יבטושנקו נכנס לאולם בחליפה משובצת בצבע בורדרו, בעניבה אדומה, והתיישב בין האמרגן שמואל צמח ובקי פרייטשטאט, יושבת-ראש המכון לקיש-רי חוץ ותרבות במפלגת-העבודה. מסיבת-העיתונאים של המשורר הרוסי נערכה בשפה האנגלית.

שמואל צמח פתח וסיפר שהוא הביא את יבגני יבטושנקו כמעט ישירות מהאולם הגדול של הקרמלין, שבו הופיע המשורר לפני קהל רב. כאשר שמע את דבריו של צמח קם יבטושנקו ואמר: אינני נציג של הקרמלין, אני מייצג את עצמי ואני ארבר בשמי! חשרניים שבאולם פירשו דווקא הכחשה זאת כהוראה עקיפה בכך שהוא בכל זאת מייצג כאן מישהו זולת עצי-מו...

● בעל פנים רבות — הוא בא מן החורף

בגני אלכסנדרוביץ' יבטושנקו נולד כסיכור במחוז אירקוצק בעייר-רה קטנה בשם זימה, שפירוש שם תחנת-הרכבת שבה הוא. תחנת החורף. אמו זינאידה היתה נכדתו של אוקראיני שנשלח לגלות-סיכור במחוז ז'יטומיר בעוון השתתפותו במרד-האיכרים. סבתו של יבגני מצד אמו כיהנה כראש המועצה המקומית של העיירה.

כל אותו זמן הסתובב באולם, שבו נערכה מסיבת-העיתונאים, הסופר רודי מרקיש ולחש באוזניו של כל מי שהיה מוכן לשמוע אותו: אנחנו ניצחנו את רק"ח! שברנו את המונופול של רק"ח — גם מפלגת-העבודה הוכיחה שהיא מסוגלת להביא אנשי-תרבות מברית-המועצות. עד כה היה מונופול של הקומוניסטים בארץ.

לפני כנאו של המשורר התנהלה בארץ מילחמת-יהודים קטנה סביב ההומנה. חבר לישכת רק"ח, יורם גוונסקי, טס למוסקבה בדיוק לקראת חזרתו של המשורר ממסע-ההופעות כי-ארצות-הברית.

אמו השתתפה במלחמה נגד הנאצים. אביו היה ממוצא לאטבי ושם-המשפחה של יבגני היה במשך זמן ממו-שך גנגוס. סבו מצד אביו היה מת-מטיקאי מפורסם, מחברם של סיפרי גיאומטריה.

עוד בילדותו סבל יבטושנקו משם-המישפחה גנגוס, שבעיני רוסים רבים מזכיר שמות גרמניים שהיו שנואים מאוד. יתכן ששם-המשפחה שונה, משם אביו לשם אמו, כדי להגן על יבגני מפני חריו לספסל-הלימודים. כיום מכריו על עצמו יבגני, בנם של לאטבי ואוקראינית, כעל. משורר רוי-סיי.

לפני שיצא למוסקבה אמר גוונסקי: ביקורו של יבטושנקו ייזיח לסוף דצמבר ואולי יותר מזה. גם ראשי ועד-היצורים הישראליים והפולסטינים ומי-פיצה-הסרטים שיש קולר היו ברשימה הגדולה של הטוענים לכתר. מי שהביאו את יבטושנקו לישראל. בסופו של דבר, תפס יבגני יבטושנקו את מקור-מו בין נציגים של מפלגת-העבודה במלון הילטון.

לאחר שסיים את בית-הספר התיכון נסע יבגני למוסקבה והתקבל למכון שבו התחיל ללמוד ספרות. בגיל צעיר מאוד התחיל לכתוב שירים. בגיל 19 הצליח להוציא לאור ספר ראשון בשם "סיירי העתיד" (רוברצ'יקי בודושצ'גו) שפורסם עוד בומנו של סטאלין. שילטונות-הריכוי של עידן בריה ר-סטאלין לא מצאו בקובץ-השירים של המשורר הצעיר, חבר הקומסומול, שום דבר שעלול לעורר התנגדות או אף רמז להתנגדות לשילטון הרודני. אני עצמי אינני מתיימר להיות

באולם שרר מתח רב. נציגי העיתונות היומית, שבועונים וירחונים היוציאים בארץ בשפה הרוסית ביקשו מיב-טושנקו לערוך את מסיבת-העיתונאים, או לפחות חלק ממנה, בשפה הרוסית. מבקרת-הספרות נטלי רובינשטיין אף קמה על רגליה והזכירה ליבטושנקו ש-כאשר סיים את בית-הספר התיכון כסיכור הוא לא ידע אנגלית, ושגם עד עתה הוא כותב ברוסית ולא באנגלית, וביקשה ממנו מה שביקשו האחרים. המשורר הרומאנטיקו התרגז מאוד, היי-כה באצבעותיו על השולחן ככעס רב, וענה: אני לא מקבל שום צורה של